

Bijdrage Begroting 2020 8 november 2019

Kies voor een eerlijke toekomst voor iedereen

Ik wil eerst namens onze fractie iedereen bedanken die heeft meegewerkt aan de voorliggende begroting.

Een eerlijke toekomst voor iedereen. Dat begint bij goed onderwijs. Afgelopen woensdagmiddag stond ik op het terrein van de IJsselhallen met heel veel Zwolse leraren en schoolleiders. Zij eisten - terecht - structureel geld voor structurele problemen in het onderwijs. Nu is de begroting van de rijksoverheid een tikkeltje gunstiger dan die van Zwolle, en mede doordat zij geld in de zak houden, hebben gemeentes minder te besteden.

Maar gelukkig hoeven wij vandaag in Zwolle niet te praten over de mogelijke sluiting van de bibliotheek of zoals in Dalfsen over de sluiting van een consultatiebureau. In Zwolle kunnen we investeren. Dat doen we ook, vooral met incidenteel geld (4,4 miljoen) en een beetje structureel geld (3 ton). Het is volgens onze fractie slim om behoedzaam om te gaan met het beschikbare geld, gezien de investeringen die er allemaal nog aankomen en de onzekerheid met betrekking tot de inkomsten.

Wel vragen wij ons af of alle mooie ambities die dit college heeft haalbaar zijn. Er zit spanning tussen de ambities, hoe blijf je bijvoorbeeld die sociale stad als je tegelijkertijd wil en moet investeren in stedelijkheid en mobiliteit? Het lijkt erop dat de echte keuzes steeds maar uitgesteld worden, althans, er zit een enorme vertraging op allerlei aangekondigde en beloofde plannen op dossiers waar Zwollenaren echt iets aan hebben, daar zal ik later op terugkomen. Hoe dan ook: er zullen uiteindelijk keuzes moeten worden gemaakt en de PvdA wil graag op voorhand inzicht in de dilemma's die daaraan voorafgaan. Daarom dienen we samen met D66/SP een motie in om daar als gehele raad in betrokken te worden.

Maar de vraag voor vandaag is, wat kan de Zwollenaar concreet verwachten van dit college in 2020? De economie groeit nog steeds, maar de groep die niet profiteert van de groei wordt nog steeds groter. Als je niet in de juiste dingen investeert, dan wordt het verschil tussen de *haves en have nots* in deze stad nog groter.

Er zijn drie onderwerpen waarop de PvdA in 2020 meer actie wil zien van dit college:

1. Betaalbare woningen
2. Bestaanszekerheid (werk & inkomen)
3. Een duurzame toekomst die voor iedereen betaalbaar is

1. BETAALBARE WONINGEN

Zekerheid begint bij een dak boven je hoofd. Daar hebben we het recent uitgebreid over gehad in deze raad. Maar dat is voor de PvdA geen reden om het er nu niet weer over te hebben. Sterker nog, we maken ons ernstig zorgen over de inzet van dit college als het gaat om het toevoegen van starterswoningen. Want al dat praten en plannen maakt levert tot nu toe op, dat we volgend jaar slechts 33 (!) koopwoningen onder de 210.000 bouwen (dat is al ver onder de 10% die wij sowieso al weinig

vinden). Daar bovenop hoorden we afgelopen week over de nieuwbouwplannen in de Zwartewaterzone, waar slechts 20% van de in totaal 270 te bouwen woningen in de goedkope categorie valt, en dat is dus incl. sociale huur? En de rest middelduur en maar liefst 40% dure woningen. Dat kunnen wij toch niet accepteren? Wij vinden een verklaring hiervoor van de wethouder op zijn plaats.

2. BESTAANSZEKERHEID

We zien in Zwolle meer personen die van een minimum inkomen moeten leven. Een deel van deze groep zit in de bijstand, is werkzoekend. Maar onder hen zijn ook mensen die werken, als zzp'er of met flex- en nulurencontracten. Die laatste groep is een kwetsbare groep, die bij de eerstvolgende economische crisis weer op straat staan.

Investeren in mensen in een kwetsbare positie

In deze kwetsbare groep moeten we **structureel** investeren. Het is belangrijk ze niet uit het oog verliezen, zodat we ze kunnen opvangen als dat nodig is. De PvdA wil daarom structureel en meer geld voor opbouwwerkers in de wijken, structurele huisvesting voor de Voedselbank, verhoging van de individuele toeslag voor eenoudergezinnen en AOW'ers moeten weer gebruik kunnen maken van het participatiefonds. [Maar ook een sociaal initiatief als de Joseph Wresinskistichting moeten we als gemeente helpen met het vinden van een nieuw onderkomen, nu zij volgend jaar op straat staan].

Investeren in werk voor iedereen

Werk is vaak – niet altijd – een stap uit de armoede. Ondanks de economische groei blijft het aantal mensen in de bijstand in Zwolle hoog. Hoger dan in de rest van Nederland. We zien wel enige uitstroom en dat is mooi, maar de vraag is: wie stromen er *niet* uit? Want er zitten zo'n 1600 Zwollenaren al langer dan 5 jaar in de bijstand. In de begroting lezen we allerlei plannen –sectoragenda's-wendbaarheid-inclusiviteit-doe-agenda-etc en die plannen moeten zorgen voor 500 extra matches. Maar hoeveel mensen van die groep van ong. 1600 bijstandsgerechtigden zitten daarbij? Dus wethouder, wat brengt de HCA deze groep concreet in 2020?

De HCA zegt: werkgevers aan kop. Op zich logisch, dat is de arbeidsmarkt. Maar wat nou als deze arbeidsmarkt geen match vindt met deze groep? De Partij van de Arbeid denkt dat iedereen de samenleving iets te bieden heeft en ziet kansen om werkzaamheden waar de samenleving behoefte te matchen met deze groep. Wij willen daarom twee zaken laten onderzoeken:

1. Aan welke werkzaamheden de samenleving, de stad, behoefte heeft, maar waarvoor nu geen vacatures zijn omdat de markt er niet om vraagt of omdat de middelen er nu niet zijn.
 2. Wat kan en wil deze groep? Hoeveel uur per week kan iemand werken?
- En dan willen we kijken: zijn hier ook matches te maken?

Wij snappen dat partijen verschillend denken over hoe we dan vervolgens die matches moeten financieren, maar wij kunnen ons voorstellen dat er bij de VVD en GroenLinks ook behoefte is aan deze inzichten.

Investeren in eerlijke beloning

Bij werk hoort eerlijke beloning, daar heeft u de PvdA ook al vaker over gehoord.

Maar ook bij stages hoort een eerlijke beloning. Nu weten we dat deze gemeente verschillende stagevergoedingen hanteert voor MBO'ers HBO'er en WO'ers. Terwijl deze studenten toch dezelfde kosten hebben maandelijks en even hard werken. MBO'ers krijgen 250 euro per maand, HBO'ers 350 en WO'ers 450. En als je korter dan 3 maanden stage loopt, je dan krijg je helemaal niets. Dit vinden wij niet eerlijk, daarom vragen we het college de kosten hiervoor in kaart te brengen en met een voorstel te komen voor één stagevergoeding voor alle studenten: MBO-HBO en WO.

3. Een duurzame toekomst voor iedereen

Van een eerlijke beloning naar een eerlijke toekomst. Duurzaamheid is de sleutel tot een leefbare toekomst voor onze kinderen en de kinderen van onze kinderen. De PvdA vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de overgang van gebruik van fossiele energiebronnen, naar duurzame energiebronnen. Op het gebied van klimaatadaptatie liggen we goed op schema. Maar op het gebied van de energietransitie en circulaire economie zijn nog slagen te maken.

Want: in deze begroting wordt er wederom geen geld vrijgemaakt om Zwollenaren een stap te laten die transitie. Enerzijds de Zwollenaren die wel willen bijdragen, maar dat niet financieel niet kunnen. Anderzijds Zwollenaren die wel willen maar niet weten waar te beginnen. Diverse pogingen van onze fractie om deze inwoners wél beter te ondersteunen mee ten spijt, hebben wij vanuit dit college nog geen enkele concrete actie gezien. We hebben al eerder gepleit voor gratis energiecoaches. In Leeuwarden gaan ze daar voortvarend mee aan de slag en dat scheelt mensen nu al tientjes per maand. Maar wat kan een Zwollenaar in een tochtige huurwoning, met weinig geld op de bank, nu verwachten van deze gemeente op 1 januari 2020? En wat kan een Zwollenaar, in een oudere koopwoning, die graag wil verduurzamen maar dat financieel niet kan dragen, verwachten van deze gemeente op 1 januari 2020? Dit vraagstuk heeft echt haast, kijk naar het onderzoek van Ecorys over energiearmoede: <https://www.tubantia.nl/binnenland/energiearmoede-groeit-in-nederland~a0a345a1/>

Circulaire economie.

En dan over de circulaire economie. Eerst een positieve noot tussendoor: de ja/ja sticker! Die komt er. Wat goed. Minder papierverspilling. En – de positieve noot is weer voorbij - hopelijk daarmee ook minder restafval. Want het scheiden van afval, dat gaat in deze stad nog wat minder goed. De beoogde 100 kilo restafval per inwoner in 2020 redden we niet en wordt vooruitgeschoven naar 2022. Wat onze fractie dan echt niet begrijpt, is dat er geen aanvullende maatregelen worden aangekondigd. Daar wordt geen melding van gemaakt of geld voor vrijgemaakt. Daarom een aansporing van onze fractie in de vorm van een motie: kom met concrete aanvullende maatregelen voor de PPN.

En over afval gesproken. De PvdA-fractie heeft zich verbaasd over het feit dat het college voor 2020 en 2021 het budget voor de ondersteuning van initiatieven op het gebied van circulaire economie halveert naar € 100.000 per jaar. Dat betekent dat allerlei initiatieven dus niet gaan worden ondersteund en dat lijkt ons een slechte zaak, juist op een thema dat nog van de grond moet komen. Wij zijn er niet gerust op dat Zwolle met zo'n bedrag een actieve en volwaardige rol kan spelen en stellen op dit punt een amendement voor om het budget te verhogen naar € 200.000 per jaar.

Investeren in de circulaire economie heeft als bijkomend voordeel dat het ook de werkgelegenheid in Zwolle en de regio kan stimuleren. En dan niet alleen banen in de kenniseconomie, maar ook nieuw werk voor meer praktisch geschoolde mensen: denk daarbij aan reparatiewerk/repaircafé's.

Kortom: kom in actie!

Voorzitter, weer even terug naar de IJsselhallen (waar hopelijk over niet al te lange tijd ook betaalbare starterswoningen gebouwd worden). Als je dit terrein zou vullen met inwoners en initiatieven, waar - net als in het onderwijs - volgens de PvdA structureel in geïnvesteerd zou moeten worden dan zou het vol staan. Vol met woningzoekenden, eenoudergezinnen, mensen met een minimuminkomen, mensen die nu aan de kant staan, mensen die onzeker zijn over hun baan. Dat zou waarschijnlijk niet helemaal passen, maar het wil wel zeggen dat er werk aan de winkel is. Daarom vragen wij het college serieus naar onze voorstellen te kijken zodat Zwollenaren in 2020 al iets van gaan merken. In hun portemonnee en in het feit dat ze gezien worden.